

Møte med Nasjonalbiblioteket om prosjekt Nasjonal kvensk bibliotektjeneste 21. september 2015. Referat

Til stede: Nasjonalbiblioteket: Svein Arne Tinnesand (Sekretariat for bibliotekutvikling), Jonny Edvardsen (Tilvekst og kunnskapsorganisering), Johanne Ostad (Språkbanken), Kari Mathisen (Samisk bibliografi). Prosjektgruppe Forprosjekt nasjonal kvensk bibliotektjeneste: Philipp Conzett (UB UiT Norges arktiske universitet), Margrethe Haslund (Nordreisa bibliotek), Stine Qvigstad Jenvin (Finnmark fylkesbibliotek), Rønnaug Ryssdal (Finnmark fylkesbibliotek). Forfall: Birgit Larsen (Troms fylkesbibliotek).

Sted: Nasjonalbiblioteket. Tid: 13:00- 15:00. Møteleder: Stine Qvigstad Jenvin.

1. Presentasjonsrunde
2. Orientering om arbeidet i forprosjektet ved Rønnaug Ryssdal.
Formål med forprosjektet: Klarlegge behov og målgrupper. Hvilke tjenester finnes, hva skal tjenesten inneholde, hvem kan levere bidrag, hvem har ansvar.
Metode: Kontakt med målgrupper, organisasjoner, faginstitusjoner, bibliotek. Innspillmøte. Studiebesøk.
Prosjektgruppa konkluderer: Det er behov for et 2-årig hovedprosjekt. Fem fokusområder peker seg ut: Bibliografi. Samling (inkl. digitalisering). Informasjon. Formidling. Litteraturproduksjon.
3. Orientering om Nasjonalbibliotekets tjenester med relevans for kvensk som nasjonalt minoritetsspråk og litteraturspråk ved Svein Arne Tinnesand m.fl.

Nasjonale tjenester for minoritetsspråk støttes over Kulturdepartementets budsjett, kap. 326, post 80, Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket: Spesielle tjenester. Per i dag gjelder det Det flerspråklige bibliotek og Finsk bibliotektjeneste. De nasjonale tjenestene er begrunna av politiske vedtak, og dersom det skal opprettes nye tjenester, finansieres de også via post 80. Nasjonalbiblioteket gjør en faglig vurdering av tjenestene fra år til år. NB skal overta ansvar for Det flerspråklige bibliotek i 2017.

Prosjektmidler til bibliotekutvikling: Kvensk leseprosjekt støtta i 2013.

Orientering om Samisk bibliografi, som også har overlappende kvensk materiale. Initiert og drevet av UB Trondheim 1945-1987. Overtatt av NB og integrert i nasjonalbibliografien. Basis: pliktavlevering. Bøker og 300 tidsskrifter (75 pst. analytter). Stillingsressurs 2,5. Felles nordisk samisk bibliografi (svensk Libris, Rovaniemi, Murmansk) skal lanseres 6. februar 2017.

Digitalisering: Alt kvenskpråklig materiale som er pliktavlevert og utgitt i Norge, er digitalisert. Digitalisering av tidsskrifter står for tur (avisa Ruijan Kaiku er alt digitalisert). Pliktavlevering: ny lov 2016 hjemler krav om avlevering av digitalt råmateriale fra utgiver. Opphavsrett må avklares for å gi publikum tilgang, dette vurderes som sannsynlig å få til for kvenske publikasjoner, siden markedet er lite og materialet ikke har stor kommersiell interesse. Digitalisert lydmateriale ved NB kan ha kvensk relevans, f.eks. NRKs radioarkiv og historiske samlinger av dialektopptak fra

universitetene som nå digitaliseres og tilgjengeliggjøres (samarbeidsprosjekt LIA 2014-2018 mellom NB og UiO, UiB, UiT og NTNU).

Språkbanken: digitale språkressurser til forskning og språkteknologisk utvikling. Bl.a. tekstkorpus og ngram-tjeneste www.nb.no/ngram/ for søk i korpus. Har hatt kvenfokus pga. 10-årsmarkering av kvensk som nasjonalt minoritetsspråk. Ambisjon: inkludere kvensk korpus.

4. Prosjektgruppa vil levere søknad om et toårig hovedprosjekt for Nasjonal kvensk bibliotek-tjeneste. Møtet drøfta punkter i søknadsutkastet som også berører Nasjonalbibliotekets mandat og tjenester:

- a. Mål for Nasjonal kvensk bibliotek-tjeneste: Å samle, koordinere og formidle tilgjengelige ressurser. Hovedelementer i tjenesten: Grunnstruktur (samling, bibliografi) + informasjon + formidling. Kvensk bibliotek-tjeneste bør være forankra lokalt, selv om tjenesten er nasjonal. Det må være et bevisst valg å lokalisere tjenesten til en bestemt region. Nettverk og kunnskap er viktigere enn lokalisering. Ei fysisk, synlig samling som er åpen for publikum er viktig. Formidling må skje lokalt, og det kvenske språket skal høres i bruk. Tjenesten skal også gi tilgang til lydopptak, film og bilder. Nasjonalbiblioteket har dubleringseksemplar av pliktavlevert kvensk materiale. I Kvensk bibliotek-tjeneste kan fjernlån av denne typen materiale kanaliseres til NB Depot.

- b. Kvensk bibliografi. Grunnpostene i nasjonalbibliografien utgjør basis i bibliografiarbeidet og er NBs ansvar. Videreforedling av materialet på en strukturert, langsiktig måte er nødvendig, f.eks. annotering og supplering av informasjon, dessuten komplettering med materiale som ikke fanges opp gjennom pliktavlevering. Dette arbeidet kan gjøres av andre, f.eks. UB UiT Norges arktiske universitet. På artikkelnivå: Norart må dekke alle relevante periodika med kvenskrelatert materiale.

- c. Digitalisering. Nasjonalbiblioteket har ansvar for nivå 1 i digitaliseringsprosessen, selve digitaliseringsarbeidet. Nivå 2: Bearbeide materialet, ordne, tilrettelegge og formidle, lenke opp til osv. Nivå 2 kan skje andre steder enn på NB (jfr. digitaliserte stortingsforhandlinger, bearbeida og tilgjengeliggjort på Stortingets nettside). Digitalisering av kvenskrelevant materiale gjøres også ved UB UiT (f.eks. utenlandske publikasjoner og forskningssamlinger i egen institusjon).

- d. Generelt: Nasjonalbiblioteket skrives inn i som aktør i søknad om hovedprosjekt. Andre kvenske aktører skal også knyttes tett til prosjektet. Nøkkelspørsmål: Hva er rett ressursbruk? Finansiering av nye permanente tjenester er en politisk sak, og krever lobbyvirksomhet mot politiske aktører og nettverk.

Vadsø, 29. oktober 2015

Rønnaug Ryssdal, referent (med bidrag fra Philipp Conzett)